

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:
 Egész évre — — — 40 Lei. Negyed évre — — — 10 Lei.
 Fél évre — — — 20 " Egyes szám ára — — — 1 "
 Nyitvány soronként 5 Lei.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Ifj. Szántó Károly.
 Kiadóhivatal: Szászvárosi Könyvnyomda R.-t.
 Megjelenik minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez,
 a pénzküldemények és hirdetések a kiadóhivatalhoz küldendők.
 Kéziratok nem adatnak vissza.
 Hirdetések árszabály szerint, többszöri hirdetésnél árkedvezmény.

Felhívás.

Némely szerencsés szülő figyelmébe.

Igen tisztelt Asszonyom és nagyrabecsült Uram! Önöknek a sors azt a különös kedvezést nyújtotta, hogy most, amikor annyian és annyian kízködnék a mindennapi betevő falatért, vagyoni helyzetük állandóan gyarapodott s jólétben és gondtalanságban töltik el azokat a napokat, amelyeken mások keservesen izzadnak s azokat az éjjeleket, amelyeken mások álmatlan homlokán a szem nem tud lecsukódni a gond miatt. Van esetleg önöknek is gondja; hisz senki, még a királyok sincsenek felmentve ez alól. De az önök gondja nem a nincs, hanem a vagyon körül forog.

A másik kegy önök számára a sorstól, hogy az utóbbi időben egy-két-három gyermekük fejezte be sikerrel középiskolai tanulmányait a Kún-kollegiumban. Abban az intézetben, amelyet az ősök, különösen Kún Kocsárd áldozatos jószive fejlesztett nagygyá és erőssé úgy, hogy abban a magyar műveltség ma is frissen buzog elő. Ebben az iskolában tanultak talán önök is, nemcsak gyerekeik. Tán unokáik is itt fognak tanulni, ha...

Ha önök, hölgyeim és uraim, a sorstól jó vagyoni helyzettel megajándékozott s istentől szépen fejlődő gyermekekkel megáldott szü-

lők rá gondolnak arra, hogy az a Kún-kollegium, amely gyermekeiket emberséges emberré nevelte, nehéz viszonyokkal küzd s ha önök a gyermekeiknek már megadott műveltségért gyenge, de nemes és szép viszonzás-ként annak az iskolának áldoznak. Áldoznak azért, hogy az unokák is tanulhassanak benne. Áldoznak azért, mert hisz önök is, noha talán nem ref. vallásuk, csak annyit fizettek tandíjba mint a szegény ref. szülők. Áldoznak, mert hisz kedvező vagyoni viszonyaik mellett is nem fizettek többet iskolai díjba, mint az önöknél tiszter szegényebb sorsu szülő. Áldoznak, hogy gyermekeik ezen a téren is jó példát tanuljanak a szülőktől. Áldoznak, hogy jószándékuknak, magyar műveltségükhez való ragaszkodásuknak így is kifejezést adjanak. Áldoznak, hogy emlékeztüket az iskola története örökre följegyezze. Áldoznak azért, mert adni, mert a szülőlködnön segíteni — a legnagyobb lelki öröm, a legnemesebb erkölcsi cselekedet.

Nincs, keresve se lehet találni címet, amelyik alatt önök egy ilyen áldozathozatal alól kibújhatnának. De jól tudom, hogy nem is akarnak, mert nagyon érzik, lelkük mélyén nyugszik az a gondolat, hogy az áldozathozatal a legnemesebb lelkek erénye s hogy az önök áldozathozatala csekély jele ennek a nemes meggyőződésnek egy részt, más részt

a kollegium fejlődésének jelentős biztosítéka. Tudom, hogy önök, mikor örvendenek annak, hogy gyermekeik „érett“-ek, szeretettel gondolnak arra, hogy a Kún-kollegium volt az ő dajkáló iskolájuk. Tudom, hogy az az ezer vagy több leu, amit önök e célra áldoznak, az önök vagyonából csak egy porszem, amely miatt nem nélkülöznek. Míg a Kún-kollegium, mint általában a magyar iskolák, éppen ezeket a porszemeket nélkülözi.

Azért minden további szószaporítás és kertetés nélkül mondom: Önök, hölgyeim és uraim, akkor fognak meglepetéssel szolgálni, ha nem nyitják ki erszényeiket áldozatra — a magyar iskola iránt. Hiszem és tudom, egyikök-másikuk személyesen mondta, hogy fognak ilyen értelmű áldozatot hozni. Talán nemes szerénységük tartotta vissza eddig a tényleges cselekvéstől. Most cselekedjenek s tegyenek eleget annak az érzésnek, amely magyar és szülői lelkükben lakik: támogatásuk az iskolát, a Kún-kollegiumot. Járjanak elől jó példával a közel és távolban lakók előtt. Mert önök elsősorban kell hogy érezzék azt, hogy fajunk műveltsége a magyar iskolához van kötve. Ez áldozatot kíván. Ezt az áldozathozatalt minden magyarnak meg kell szoknia országszerte. Ebben az áldozathozatalban legyenek önök mindeneknek követendő példa.

A SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE TÁRCÁJA.

Az erdélyi magyar irodalom hivatása.*

Walter Gyula.

(Három budapesti író nyilatkozata.)

Talán soha sem beszéltek és irtak annyit az erdélyi magyar irodalom hivatásáról és feladatairól mint éppen most. Nap-nap után nyilatkozatok és cikkek egész özöne tárgyalja e kérdést, hol ilyen, hol pedig olyan szempontokból és beállítással. Ezek az írások és nyilatkozatok azonban kizárólag erdélyi termékek. Itt születtek, itt íródtak, itt jelentek meg, itt hangzottak el. Valamennyiüket csupán az itteni viszonyok és körülmények hozták létre és ennek megfelelőleg az erdélyi magyar irodalom hivatását és feladatait mindig bizonyos lokálpatriotizmus látószögéből tekintették és ítélték meg. Legtöbbször így figyelmen kívül maradt az az alap-gondolat, hogy az erdélyi magyar irodalom a maga bizonyos-foku függetlensége mellett is mindig integráns, alkotó része kell legyen a magyar irodalom egészének. A történelmi alakulások sodra elszakíthat egymással évszázadokon át összeforrított földterületeket, de az elszakított területek lakosságának a szülőhazával való érzelmi, lelki és eszmei kapcsolatát nem tépheti szét.

Ily nézőpontból feltétlenül nagy érdeklődésre tarthat számot tehát az a három nyilatkozat, amelyet egyik budapesti munkatár-

* Mutatványul a Kolozsvárt megjelenő kitűnően szerkesztett „Pásztortűz“ c. magyar folyóiratból.

sunk szerzett meg a „Pásztortűz“ számára. A nyilatkozatok Pintér Jenőtől, a kiváló irodalom-történészről, Anka Jánostól a nagyevű írótól és Szabó Dezsőtől, a mai magyar irodalom egyik reprezentáns alakjától erednek és mindháromnál az erdélyi magyar irodalom jelen és jövő feladataira vonatkoznak. A nyilatkozatok három részre tagolódnak:

1. Mik az erdélyi magyar írók jelen és jövő feladatai?

2. Hogyan képzelhető el a jelenlegi Magyarország és az elszakított részek magyar íróinak együttműködése?

Milyen szemmel nézik és látják a magyarországi írók az erdélyi magyar irodalom önállóságát?

*

Pintér Jenő Budapesti tankerületi főigazgató, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, az „Irodalomtörténet“ című folyóirat szerkesztője, az alábbi nyilatkozatot tette:

I.

Az erdélyi magyar írók feladata az, hogy a régi tisztas hagyományok szerint műveljék az irodalmat. Nemes izlésűek és konzervatív szelleműek legyenek. Ne szédítessék el magukat azoktól a hóbortos, ultramodern firkászoktól, akik intellektuál eszméikkel és bugyborékoló stílusukkal alaposan megrontották a közízlést. Ezeknek a tragikomikus alakoknak Magyarországon ma már lehanyaglott a csillaguk, de féltő, hogy távolabbi vidékekre menekülve még mindig megtévesztik a jóindulatú és gyanútlan olvasókat.

II.

Legyen Magyarországon és Legyen Erdélyben egy-egy olyan folyóirat, amely egyik rovatában hónapról-hónapra részletes tájékoztatást adjon az itteni és az ottani irodalmi és tudományi eseményekről. Azaz, ha tudni akarom, hogy Erdélyben milyen magyar könyvek és folyóirat-cikkek jelentek meg szoros egymásutánba állandóan rendszeres tájékoztatást kaphassak valamelyik erre a célra kiszemelt folyóiratból. És viszont. Enélkül nem fogunk tudni semmit egymásról, vagy nagyon zavaros lesz a tudásunk. A legfontosabb itt a megbízható tudósító kiszemelése. Ha például az erdélyiek ráhibáznának egy olyan budapesti emberre, akinek itt nálunk nincsen semmi tekintélye, vagy aki pártos irodalmi egyoldalúsággal — értem ezalatt a fölényes fővárosi aszfalt-szellemet — küldi tudósításait, jobb el sem kezdeni a dolgot.

Fontos emellett, hogy a magyarországi könyvek kijussanak Erdélybe, s az erdélyi könyvek eljussanak Magyarországra. Most már évek óta nem tudunk semmit egymásról. Hogyan kapcsoljuk tehát bele a magyar irodalom történetébe az erdélyi magyar irodalom történetét?

III.

Amint van svájci német irodalom, vagy amerikai angol irodalom, sőt most már amerikai magyar irodalom is, akként virágozzék föl az erdélyi magyar irodalom. Ha ez az irodalom emelkedett szellemű és nemes stílusú lesz, mindenki meghajtja előtte zászlaját. Ha azonban olyan lesz munkatársai és

— **Hol vámolják el az importált árukat.** — Bukarestből jelentik: A kereskedelmiügyi minisztérium rendeletet adott ki, amelyben megállapítja, mely városok vasutállomásán lehet a külföldről érkező árukat elvámolni. Ezek a városok a következők: Bukarest, Constanza, Jasi, Galac, Braila, Botosani, Krajova, Ploesti, Foksani, Turnu-Severin, Csernovicz, Szatmár, Temesvár, Arad, Kolozsvár, Marosvásárhely, Nagyszeben, Brassó és Nagyvárad. Azok a szállítmányok, amelyeket más vasutállomásra címeznek, a határon fogják elvámolni vagy a fent felsorolt legközelebbi vasutállomáson.

Vármegyénk közönségéhez!

A nagy multu „Hunyadvármegyei Történelmi, Régészeti és Természettudományi Társulat“, amely három évtizednél több időn át vallás és nemzetiségre való tekintet nélkül — egy ideális cél szolgálatában állította ezen vármegyénk legjelesebb férfait és hölgyeit, megint felveszi újabb nagy eredményeket elérni hivatott működését.

A világháboru ezen Társulatot is megtizedelte, tagjainak egyik része hősi halált szenvedett, másik része pedig elhagyta a honi rögöt és így ezen Társulat a még megmaradt tagokkal — az utóbbi években — mint sok más testvér Társulat is, nem tudott többé működést kifejteni.

Azonban most minden további tétlenség nem menthető többé, sőt nagy bűn lenne azon fenséges eszmével szemden, amelynek érdekében ezen Társulatnak a multban sikerült sorompóba állitania ezen vármegyének elsőrendű gondolkozóit.

A multak eredményei és a jelennek parancsava, most már nem csak azt követeli tőlünk, hogy az elejtett fonalat újból vegyük fel, hanem erkölcsileg kötelez bennünket arra, hogy még hatványozottabban dolgozzunk és alkossunk azon ideáloknak a megvalósítása

érdekében, amelyen belül — jobban és biztosabban, mint bármely más téren és bárhol másut — ezen vármegyének minden értékes tényezője és tagja vallás- és nemzetiségre való tekintet nélkül egymással érintkezve és találkozáva, egyik a másiknak csakhamar elnéző embertársává, megértő felebarátjává és kedves munkatársává fog vállhatni, hiszen azon közös nemes cél hozta őket össze egy táborba, amelynek zászlajára irva van: emberi közművelődés, irodalom, művészet és tudomány.

Ezen magasztos cél elérése érdekében, kérjük a vármegyének minden megértő férfit és hölgyét, hogy tömörüljenek kitűzött zászlónk alá.

A „Hunyadvármegyei Történelmi, Régészeti Társulat“-nak tagja lehet minden honpolgár, vagy jogi személy, aki teljesíti a Társulattal szemben elvállalt kötelezettségeit.

A tagság lehet: igazgatói, alapítói, rendes és pártolói.

a) Igazgató tag az, aki a Társulat, vagy a „Hunyadvármegyei Múzeum“ pénztárába ezer leut, avagy a muzeumba felvehető ennyi értékű tárgyat adományoz; az igazgató tagok és pedig, úgy a magán mint a jogi személyek, a Társulat igazgató-választmányának örökös tagjai és élvezik a rendes tagoknak minden jogait is, még pedig a jogszemélyek 50 éven keresztül, a magán személyek pedig életfogytiglan.

b) Alapító tag az, aki a Társulat, vagy a „Hunyadvármegyei Múzeum“ bénztárába 500 leut, avagy a muzeumba felvehető ennyi értékű tárgyat adományoz. Az alapító tagok a rendes tagoknak összes jogait élvezik.

Valer Candrea, August Herbay, Vazul Janza, Petre Popa, dr. Virgil Olariu, Victor Stoicoiciu, dr. Apáthy Árpád, Csuka Ignátz, Göllner Károly, dr. Leitner Mihály, dr. Sándor Sándor, Székely Sándor, dr. Ludvig Gojka, dr. Augustin Martini, dr. Hans Seiler, Wilhelm Schuleri, Ernst Shumann, Iulius Ziegler.

Iosif Botean notar, Cristof Traján secretar, Iosif Mallász director, dr. Albert Amlacher, Oscar Mailand membri onorifici.

A róm. kath. polgári és elemi iskolák évvégi jelentése.

Az ellenséges érület haragja üszkét dobta ránk, midőn az évet megkezdtük és szívünknek szegezve állt a kitalált gyanúsítások éles tőre. Igazunk tudatában fölénytel néztünk szembe a bizonytalan jövővel s — kiálltuk a düh vad csatáját. A XX-ik századhoz nem illő, tisztességesnek nem mondható fegyverekkel agyonvertnek vélt iskolánknak előre megásott sirja betelt s rajta egy év odaadó szorgalmának virágai diszlenek — adná Isten, hogy végre az egyetértés virágait az egyetlenség viharai le ne tépjék. A sirköböl, mely iskolánknak volt szánva, a kultura áldozat oltára lett, mely előtt a prometheusi áldozatos munkát végző magyarságnak a szét-huzás helyett kart-karba füzve, vállat vállhoz vetve a megértés langyfuvalmánál a szeretet és összetartás diadalmas zászlóját kell lobogtassa ezen jelszóval: Istennek dicsőség, egymásnak segítség! Tantalusi a szenvedésünk, azt kölcsönösen enyhitenünk kell, fokozunk nem szabad, különben Prometheus sorsára jutunk!

Egyébiránt a megpróbáltatások Golgotáját járt iskolában a rend, fegyelem a mai nehéz viszonyok közt is példás volt dr. Baloghné pedáns vezetése mellett, a tanítás kitünő eredménye pedig a tantestület lelkes buzgalmának következménye. Junius 16 és 17-én tartott nyilvános vizsgák a nemes öntudattal teljesített köteleességtudás hangos kifejezései voltak. A kézimunka-kiállítás pedig párját ritkítva nemcsak Gohn Lujza szakszerű vezetése, de az iskola praktikus irányzatának is méltó képviselője volt. A magyar és román nyelv fölényes elsajátítása Ferenczy Malvin lelkes ügybuzgalmának hirdetője. Dr. Baloghné

közleményeiben, mint aminőnek egyik-másik Magyarországon-tuli folyóirat mutatja, inkább sorvadjon el az egész. A magyar nyelv ugyanis még nem biztosíték. Fájdalom, a magyar nyelven irkálók között annyi silány ember akadt, hogy nem csoda, ha Magyarországon kiábrándult lélekkel néznek azokra, akiket még mindig el lehet kábitani a magyar nyelvnek az idegen lelkekre — a tudatosan és öntudatlanul ellenséges, irói lelkekre — föl-rakott álarcával.

*

Anka János, a „Nép“ című napilap felelős szerkesztője s az „Élet“ szerkesztője, több regény és vers-kötet szerzője így nyilatkozott:

Mi Budapesten élő írók a legnagyobb szeretettel és figyelemmel vesszük tudomásul, hogy erdélyi, magyar nemzetiségű testvéreink kulturája, olyan kezekben van letéve, mint a „Pásztortűz“. Örömmel kell megállapítanunk, hogy az erdélyi magyar irodalom, a változások dacára is, megtalálta a maga hangját. Így elérhetjük végre, hogy a magyarság és a székelység lelke méltó és monumentális munkákban nyilatkozhatik meg, nem mint eddigé, mikor a régi Budapest, mint irodalmi fókusz, magábafojtott minden erdélyi és székely tehetséget a budapesti irodalmi tőzsde borzalmas és rikácsolóan üres posványában. Örömmel hivatkozhatom és hivatkozom is Petelei István író-társunkra, akit Budapest Molochjának szörnyetegje nem tudott elnyelni s aki mindéig és minden körülmények között erdélyi és magyar maradt.

A második kérdésre Anka János így felelt:

Az erdélyi magyar íróknak, illetve orgánomoknak elsőrendű köteleességük, hogy tehetséges író-gárdát neveljenek. Ügyelni kell azonban arra, hogy az írók és orgánomok ne sorvadjanak bele különleges esztétikai szempontokba, vagy modern formalizmusokba. A lapokat úgy kell szerkeszteni, hogy azok a nép számára könnyen érthetők legyenek és az olvasók azokhoz olcsón hozzá juthassanak. Az erdélyi irodalmi intézményeknek, társaságoknak és lapoknak ezenfelül feltétlenül keresniök kell a kapcsolatot a budapesti hasonló intézményekkel.

A harmadik kérdésre nem válaszolok, — mondotta Anka János — mert arra már megadtam a választ. Hogy az idegen faj, magyar nyelven megjelenő sajtó perhorreszkálná ezt, megértem. Mi magyarok azonban örökké magyarok maradunk.

Végül kijelentette Anka János, hogy a magyar irodalomnak rendkívül impozáns képviselőit ismerte meg és találta fel Reményik Sándor, Áprily Lajos, Tompa László, Szombati Szabó István, Nyírő József és mások végtelen, világokat átölelő és mégis speciálisan erdélyi levegőjű írásművészetében.

*

Szabó Dezső, a kolozsvári születésű, kiváló magyar író, az „Elsodort falu“ közismert szerzője, nyilatkozatát így formulázta meg:

1. Mivel ma Magyarországon határozottan beteges, irodalmi tultengés van, az íróknak első köteleességük az önmaguk tagadása. Végtelenül fontos, hogy a csatolt területek magyarsága a magyar irodalom legjavát kapja.

Ezért az erdélyi magyar írók legfőbb köteleességét abban látom, hogy az igaz, nagy, magyar íróknak csináljanak propagandát, ismertessék, terjeszék őket. Lehetőleg tömörüljenek egyetlen szervezetbe, egy irodalmi társaságba, amelynek célja a magyar irodalom és művészet s a magyar népköltészet propagálása legyen s amely a kulturális célok szolgálata mellett még védje az írók erkölcsi és gazdasági érdekeit is.

2. Az erdélyi lapok állandóan tájékoztassák a közönséget a magyar irodalom és művészet eseményeiről. Természetesen itt a vér és hus szerinti, magyar irodalmat és művészetet értem. Az erdélyi lapokban sokkal fontosabbnak látom a kritikai és az irodalmi alkotásokat ismertető cikkek rovatát az eredeti, lokális szépirodalom tulságba-vitt szóhoz-juttatásánál. Az erdélyi írók meg fogják érteni ezt és nem veszik sértésnek kívánságomat.

3. A harmadik kérdésre nem lehet feleletet adni, mert a budapesti írók egy jelentékeny része nemzetközi utakon halad, akik fűtyülnek a magyarság kérdéseire. A tényleg magyar vagy ugynevezett keresztény írók között oly nagy a zavar és ellentét, hogy egységes látásról, vagy egységes faji öntudatról beszélni sem lehet. Különben is legtöbbjük a megélhetés gondjaival van tulterhelve.

*

Mint e három nyilatkozatból is kitetszik, azok a sok megszivlelendő és az erdélyi irodalomra nézva csak hasznosítható megállapítást és szempontot tartalmaznak. Különösen sok figyelemre méltó gondolatot nyújt Pintér

praktikus és az életnek nevelő módszeréről pedig nemcsak a miniszteri kiküldöttek dícsérő jegyzőkönyvei tesznek tanúságot, hanem az általa nevelt új nemzedék tetteiben hirdeti az elismerés, hála és kötelességtudás jegyében.

Az elemi iskola pedáns fegyelme Antos Irma és Tamasovits Paula fáradságot nem ismerő ügybuzgalma folytán úgy a gyerekek ragaszkodó szeretetét, mint a szülők őszinte háláját vivta ki. Őzetlen munkájuknak legyen jutalma az új nemzedék öntudatos és hálás ragaszkodása! Ugy évközben, mint a június 23-án tartott nyilvános vizsgákon és záróünnepélyen a szülők és érdeklődők meggyőződhetek arról, hogy a róm. kath. iskola második otthon, hova a gyermek szépet és jót tanulni szívesen jár s emelkedett lélekkel tér haza.

NAPI HIREK.

— **Érettségi vizsgálat a ref. Kún-kollegium Felső kereskedelmi iskolájában.** Június 29, 30 napjain folytak le a ref. Kún-kollegium felső kereskedelmi iskolájának érettségi vizsgálatai. Az érettségi bizottság elnöke volt Pogány Árpád, szakelnöke Bocz Soma előljárási tagok; kormányképviselő Damian Áron állami liceumi igazgató. Érettségi vizsgálatra jelentkezett 32 tanuló. Jelesen érettek: Debreczeni Károly, Graef Walter, Kállay Anna, Oprea Valéria és Vizi Károly, Jól érettek: Berger Adolf, Berger Alajos, Betegh Erzsébet, Bisztricsányi Albert, Gönczy Sarolta, Gráf Klótild, Kugel László, Kumberger Gusztáv, László Anna; Megyeri Lajos, Schuleri Irmgard, Schweitzer Frigyes, Sorger Károly, Surányi Imre, Székely Lenke, Weiszhausz László, Zeitler Adolf.

— **Hazajöhetnek a repatriáltak.** A belügyminiszter rendeletet adott ki a repatriáltak visszafogadására, amelyet megküldtek a köz-

ponti repatriáló hivatalnak is. A rendelet a következőképpen szól: Mindazok a román állampolgárok, akik idegen állampolgárságot optáltak és szeretnék ismét román állampolgárokra lenni külön névjegyzékbe vétesenek fel. A névjegyzékeket az illető hatóságok terjesszék a legrövidebb időn belül a belügyminisiteriumba, ahol egyenként fogják elbírálni visszafogadási kérvényüket. A kérvényeket a központi repatriáló hivatal vegye át továbbítás végett. A rendelet legnagyobb hibája az, hogy nem intézkedik a csoportosan jelentkezők felől és így könnyen megtörténhetik, hogy olyanok nem fognak engedélyt kapni a visszaköltözésre, akik tényleg rá vannak utalva. A kérvények elbírálásánál két szempont érvényesül: az egyik azokra vonatkozik, akik még a békeszerződés ratifikálása előtt optáltak a magyar állampolgárságot. Ezeknek a visszajövetelét minden akadékoskodó eljárás mellőzésével akarja megkönnyíteni a kormány, arra való hivatkozással, hogy távozásuk még a békeszerződés érvénybelépése előtt történt. Lehetséges, hogy ezeket a repatriáltakat minden külön revízió nélkül fogják visszaengedni és így az egyenkénti elbírálás csak azokra fog vonatkozni, akik már a békeszerződés ratifikálása után hagyták el Románia kapcsolt részeit.

— **Romániai országos esperantokongresszus.** A romániai esperantisták második országos kongresszusukat Kolozsvárt július 8—10-ig tartják Anghelescu közoktatásügyi, Banu kultuszminiszter és az ország számos kiválóságának védnöksége alatt. A kongresszus célja az országos esperantoegyesület újjászervezése és egy intenzív országos propaganda megszervezése. A kongresszus foglalkozni fog az esperanto nyelvnek az iskolákba leendő bevezetésével is és e célból memorandumot fog kidolgozni, amelyet küldöttség útján juttatja el a közoktatásügyi miniszterhez. A kongresszuson való részvételre igen sokan jelentkeztek az ország minden részé-

ből. Magyarországot Gisowlics Sándor dr. képviseli, Amerika, Csehszlovákia, Svájc, Bulgária és Jugoszlávia szintén elküldik képviselőiket. A kongresszus rövid programja: 8-án este ismerkedési est a sétatéri kioszkban, 9-én délelőtt 10 órakor ünnepélyes megnyitótűlés a vármegyeháza nagytermében, melyen Banu és Anghelescu miniszterek is megjelennek. Aznap este banket ugyanott, 10-én délelőtt ülés, délután a város és nagyobb gyárak megtekintésére és este társasvacsera. A kongresszus tagjai 11-én az esti vonattal Bukarestbe, onnan pedig Konstanzába utaznak, ahol szintén gyűléseket tartanak. Ugy a kolozsvári kongresszuson, mint a bukaresti és konstanzai gyűléseken résztvevők hetvenkét százalék vasuti kedvezményben részesülnek. A kolozsvári esperantista egyesület kéri a résztvevőket, hogy mielőbb jelentkezzenek, mert a megfelelő elszállásolásról csak így gondoskodhatik fennakadás nélkül. (Cím: Kolozsvár Főtér 23. szám I. emelet)

— **Hirdetmény.** A Szászvárosi Hitelszövetkezet, mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja 1922. évi július hó 16-án d. e. 11 órakor a Magyar Kaszinó helyiségében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagokat az alapszabályok 37. §-sa értelmében meghívjuk. Napirend: A törvényszék felhívása az alapszabályok §-ának módosítása iránt, a cég román nyelvű alakjának megállapítása tárgyában. Határozatképtelenség esetén a gyűlés f. hó 23-án fog megtartatni, amikor a megjelent tagok száma nem fogja befolyásolni a határozatképességet. Szászváros, 1922. július 6-án. Az igazgatóság.

— **Érvénytelen bélyegek.** A postaigazgatóság közli, hogy július 15-vel a Károly király arcképével ellátott 1918. évi kiadású bélyegek, valamint az összes akkori kibocsátású postautalványok és levelezőlapok a forgalomból kikerülnek. A forgalomból kivont bélyegek: téglaszínű 15 banis, kékszínű 25 banis, barna 40 banis, téglaszínű 50 banis, zöldszínű 1 leues és narancsszínű 2 leues. Akinek birtokában ilyen bélyegek vannak, azokat július 15-ig bármely postahivatalnál becserelehetik.

Jenő és Anka János nyilatkozata, bár a Szabó Dezső megállapításaiban is vannak bizonyos eszmekeltő és meggondolkoztató megállapítások. Pintér Jenőnek tökéletesen igaza abban, hogy az erdélyi magyar irodalomnak a régi, tisztos hagyományok útján kell haladnia s nemes izlésűnek kell lennie. Szerintünk azonban szellemében a konzervativség és az egészséges fejlődés szellemét össze kell — amint lehet is — egyeztetniük. Az is helyes kívánság, hogy legyen Erdélyben egy olyan folyóirat, amelyik egyik rovatában állandóan részletes és pontos tájékoztatást adjon az erdélyi és magyarországi irodalmi és tudományos eseményekről. Erre a kifejezetten irodalomtörténeti jellegű munkára azonban a „Pásztortűz“ már belletrisztikai céljai és egyéb körülményei miatt sem vállalkozhatik. De a feladat elvégzéséhez a maga érdeklődési körén belül készséggel hozzájárul, amint a múltban hozzájárult. A nyilatkozat harmadik részére lapunk szelleme megadja a választ.

Anka János nyilatkozata egy olyan szempontra hívja fel a figyelmét, amelyet az erdélyi magyar írók már régen hangoztatnak, de amely eddig éppen Budapesten kevés figyelemben részesült. Ez a szempont az erdélyi szellem érvényesülése az itt született írásokban. Nem jelent ez külön válni-akarást, csak egy speciális levegőt, szint, hangot, árnyalatot az egész levegőjében, színében, hangjában, árnyékolásában: az erdélyi levegő, szín, hang, árnyalat megjelenését. Anka János méltán hivatkozott Petelei Istvánra — de hivatkozhatott volna még sok más íróra is —

mint aki mindéig és minden körülmények között erdélyi és mégis magyar maradt. Másik, nagyon helyes megállapítása Anka Jánosnak az, hogy az íróknak és organumoknak ügyelniük kell arra, hogy ne sorvadjanak bele különleges esztétikai szempontokba, vagy modern formalizmusokba. A „Pásztortűz“nek mindig az a cél lebegett a szeméi előtt, hogy a művészi követelmények teljes respektálása mellett is, figyelemmel legyen arra, hogy a mai viszonyok között minő lelki és szellemi igényei vannak az erdélyi magyarság olvasótáborának és lehetőség szerint igyekezett azokat is kielégíteni. Ezért történt meg az, hogy nem minden írásművel alkalmazott különleges, esztétikai szempontokat, hanem egy magassabb nemzeti cél érdekében ez utóbbi elvnek érvényesülését is lehetővé tette. Anka János többi kijelentései mind azt mutatják, hogy ő teljes megértéssel van az erdélyi magyar irodalom céljai és törekvései iránt. Pagnáns bizonyítéka különben ennek nyilatkozata befejező része is.

Szabó Dezsőnek abban igazat kell adni, hogy a csatolt területek magyarságának a magyar irodalom javát kell kapnia. Ez azonban nem jelentheti azt amit ő mond, hogy: „az erdélyi magyar írók legfőbb kötelességét abban látom, hogy az igaz, nagy magyar íróknak csináljanak propagandát, ismertessék őket“. Az erdélyi magyar irodalom önállóságának halálát jelentené ez. Az ittélő magyar íróknak speciális feladataik és kötelességeik vannak. Ezekről megfeleledkezniük nem lehet és nem is szabad. Természetesen ez

nem zárja ki — a tények is ezt bizonyítják — hogy az igazi, nagy magyar írók ismertetését és terjesztését is ne végezzék. Más azonban a propaganda-csinálás, amelyre természetesen nem vállalkozhatnak, kivéve ha nem az egész magyarság egy olyan általánosan elismert nagyságáról van szó, mint például Petőfi, vagy Arany János. A magyar népköltészet ismertetésének gondolata is figyelemreméltó szempont Szabó Dezső nyilatkozatában; az erdélyi magyar írók egy táborba való tömörülésének hangoztatása azonban célját vesztett és megvalósíthatatlan gondolat. Kiegyenlíthetetlen, világnézeti ellentéteket nem lehet semmiféle utón-módon eltüntetni még — az erdélyi magyar irodalomban sem. Szabó Dezső nyilatkozatának többi megállapításaival már kevésbé kell perbeszállni, bár azok egyike-másika szintén maga után vonhatná a megjegyzések egész seregét. Ezek azonban már nem olyan lényeges kérdések, mint az előbb érintettek.

Az erdélyi magyar írók azonban így is nagy szeretettel gondolnak budapesti író társakra és jóleső érzéssel veszik tudomásul, hogy az egymásközti kapcsolat szükségét ott is általánosan érzik. Ennek megteremtése és állandósítása hovatovább mégis csak lehetővé válik. Addig is az erdélyi magyar irodalom, legalább is a „Pásztortűz“ körül csoportosult író tábor, teljes szívvvel és lélelkel dolgozik az egységes és osztatlan magyar kultúráért és munkásságával igyekszik kiérdemelni ezt a szeretetet és megértést, amely az országokon túlról feléje árad.

— A hunyadmegyei szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartestülete július hó 20-án délelőtt 10 órakor Déván rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlésen a kolozsvári központ is kiküldött utján képviselői magát.

— **Katonasegítség az aratáshoz.** A VI. hadtest parancsnoksága az aratási időre katonai munkásosztásokat bocsát a gazdaközönség rendelkezésére. A katonai munkások díja naponként 10 leu és ellátás. Akiknek ilyen munkásokra szükségük van, kérvényeiket a VI. hadtest parancsnoksághoz címezve az Erdélyi Gazdasági Egyesülethez (Kolozsvár Attila-utca) küldjék be, (román nyelven). A kérvényben a munka helyét és a learatandó terület nagyságát, továbbá a szükséges munkás számot kell megjelölni. Tekintettel a idő előrehaladott voltára, jó lesz a kéréseket sürgősen beküldeni.

— **Sporthirek.** Július hó 16-án fog lejzani Temesváron Románia 1922. évi ath. bajnoksági versenye, melyet Károly trónörökös személyesen fog vezetni. E versenyen megyéinkből is számos atléta fog résztvenni. Értesülésünk szerint Vass Albert a középfogásos gerelydobásból rekordkísérletre készül. (orsz. rekord 48'10) — 25-én zajlott le Petrozsényban Vulkán—Petrozsény bajnoki footballmérkőzése; győztes Vulkán lett 2:1 gólaránnyal. — Aug. 20-án Vulkánban országos atlétika verseny lesz, amelyen Románia legjobb atlétái vesznek részt. A kezdő atléták részére junior számokat is programjába vesz a rendezőség. A versenyen részt vesznek: Arad, Temesvár, Kolozsvár, Marosvásárhely, Nagyszében, és Brassó.

— „**Kinek a büne?**“ cím alatt egy igen nagy hatású drámai jelenet került a könyvpiacra. Írója Koncz Béla. Most, amikor az erdélyi magyar irodalom lethargicus álomban szendereg, jelentőségteljes minden magas irodalmi színvonalon álló műnek a megjelenése. A Koncz Béla fenti című drámai jelenete oly szép nyelvezetű, oly nagy költői tehetséggel megírott verses mű, hogy méltán számíthat a magyar közönség legnagyobbfoku érdeklődésére. Egy példány ára portómentes küldéssel 4 leu. Megrendelhető a szerző címen: Szászsebes, Str. Coresi 8 szám.

— **Komp és hidpénz a Maroson.** A hunyadmegyei közigazgatási bizottság (Comitetul administrativ al județului Hunedoara) 1922. IV. 10-iki határozatával a Maros hidjainál és kompjainál a megye területén az átviteli díjakat a következőkben állapította meg: Négyfogatu szekér 2 leu, kétfogatu szekér 1 leu, egyfogatu szekér 50 bani, tehát minden állat után 50 bani. Nagy állat után 50 bani, juh, disznó, kecske, borju, csikó után 25 bani, gyalogosok 25 bani, automobil 3 leu, teherautó 5 leu. Egy egyfogatu szekeren legfeljebb két ember, egy kétfogatu szekeren legfeljebb három ember ülhet díjmentesen, a többiek személyenként 50 banit fizetnek. Eszerint tehát jobb, ha leszállnak a szekérről és úgy mennek át a hidon, mivel úgy csak 25 banit kell fizetniök.

— **A cseh korona hivatalos árfolyama a CFR.-nél.** Bukaresti távirat szerint a CFR. vezérigazgatósága a cseh korona árfolyamát 3 lei 10 baniban állapította meg a CFR. vonalaira szóló menetjegyváltások számára.

— **Alaptőkeemelések.** A dévai „Decebal“ takarékszövetkezet, amely már 37 éve áll fön, tekintettel a betétek sokaságára és egyéb üzleti körülményeire, elhatározta, hogy eddigi 30.000 leu alaptőkéjét 2 millió leura egészíti ki. Evégből 4000 drb. 500 leues részvényt bocsátott ki. Aláírási határidő 1022. szept. 1.

— **Uj menetjegyiroda Marosvásárhelyen.** Marosvásárhelyről jelentik, hogy ott megnyitott a városi menetjegyiroda a Sámson Sándor szállítócég irodájában. Ez az iroda nemcsak a vásárhelyi közönségnek válik rendkívüli előnyére, hanem azoknak is, akik ott átutaznak, mert az által, hogy a városban megválthatók az összes vasutakra szóló jegyek, a közönség a vasuti pénztárnál való tolongástól és várakozástól megvan mentve.

— **Benzin és petroleum nagyraktár Déván.** Déva város tanácsa Koródy Mihály és Lajos brassói kereskedőknek benzin és petroleum nagybani árusítására adott engedélyt, azzal a feltétellel, hogy raktárukat csak a város határában állíthatják föl. Értesülésünk szerint raktárukat az Aradi uton, a Krausz féle ház helyén szándékoznak felállítani.

VIDÉKI

előfizetőinket tisztelettel kérjük, hogy hátralékaikat beküldeni, előfizetéseiket postafordultával megújítani sziveskedjenek, mert ellenesetben — legnagyobb sajnálatunkra bár — kénytelenek leszünk lapunk további küldését jelen számmal beszüntetni.

Kiváló tisztelettel:

A kiadóhivatal.

Szászvárosra érkező vonatok.

Folyó év június hó elsejével a vonatok megváltoztak és pedig a következőkben:

Tövis felől	1 óra 45 pkor	személy v.
" "	3 óra 19 pkor	gyorsvonat
" "	9 óra 36 pkor	személy v.
" "	10 óra 39 pkor	Orient exp.
Arad felől	2 óra 43 pkor	gyorsvonat
" "	4 óra 14 pkor	személy v.
" "	17 óra 39 pkor	" "
" "	19 óra 32 pkor	Orient exp.

Ezenkívül Szászváros és Soborsin között külön vegyes vonat közlekedik, amely ide érkezik 9 óra 12 pkor és innen indul 15 órakor.

ERZSÉBET MOZI.

Ma vasárnap július hó 9-én délután 6 és este 8³⁰ órakor

GUNNAR TOLNÄES-film
SZENZÁCIÓ!

PROMETHEUS

Nagy filmattrakció az amerikai milliárdosok életéből. A főszerepben GUNNAR TOLNÄES és CLARA WIETH.

Álcimek:

A világggyűlölő.

A szivtelen ember.

„Neptun“ vége.

A pap intelme.

Szibéria réme.

Titánok és Géniuszok.

Figyelem! Kezdet d. u. 6 órakor este 8³⁰ „

Saját villany!

Egy 3—4 gimnáziumot végzett fiú, ki a román, magyar és német nyelvet birja, tanulónak fölvetetik Stern Manó vaskereskedésébe Szászváros. 2 2—3

Eladó ház. Ujtemplom-utca 1. szám alatti ház szabad kézből eladó. Értekezhetni fenti szám alatt a háztulajdonossal.

Nyári ujdonságok!

Divat grenadinok, gyapju delainok, mosó delain, kretonok, kreponok, epongek, száda, sima és mintás batisztok, nyers-selymek, ruhaselymek, férfi- és női kelmék, fürdőruhák, dresszek, fürdő-sapokák, fehérnemű schiffon és vászon, mindenféle rövidárúk nagy választékban kaphatók 3 2—3

Stern Ferdinánd

divatáruházában Szászváros.

Lówy Sándor versenyáruháza Petrozsényben

Óriási tétel férfi-, női- és gyermek-harisnyát vásároltam külföldi bevásárlási utamon és a következő, ma versenyen kívül álló árakban hozom forgalomba:

Női amerikai kötött harisnya, minden színben	—	15.—	Lei
" muslin (átlátszó)	"	29.—	"
" flór	"	49.—	"
" félselyem	"	81.—	"
Férfi amerikai sokni	"	11.—	"
" divat	"	15.—	"
" flór	" félcipőhöz	31.—	"
" félselyem	"	51.—	"
" magas harisnya, nyilas flór	—	91.—	"
Gyermek-harisnya fehér, fekete és barna színben, kötött, elsőrendű	—	11—23.—	Leig

Továbbá **gyönyörű nyári mosó-árúk** érkeztek és a nagyérdemű vásárló közönség rendelkezésére áll; kérve nagyra-becsült megrendelésüket tisztelettel:

Lówy Sándor versenyáruháza Petrozsény.

155 19—